

prima instanță: V. Boico
(Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău)
instanța de apel: N. Budăi, V. Efros, I. Muruianu
(Curtea de Apel Chișinău)

dosarul nr.2ra-859/17

ÎNCHEIERE

03 mai 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul: Maria Ghervas

Judecătorii : Oleg Sternioală, Iurie Bejenaru

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Societății comerciale „Buge-Petricanca” societate cu răspundere limitată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin încălcarea dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 03 noiembrie 2016, prin care au fost respinse apelurile declarate de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Societatea comercială „Buge-Petricanca” societate cu răspundere limitată și menținută hotărârea Judecătoriai Buiucani, mun. Chișinău din 29 iulie 2015, prin care acțiunea a fost admisă parțial,

c o n s t a t ă:

La data de 16 martie 2015, SC „Buge-Petricanca” SRL a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin încălcarea dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la data de 10 aprilie 2007, Institutul de Economie, Finanțe și Statistică al Academiei de Științe din Moldova a depus o cerere în judecată, prin care a solicitat evacuarea SC „Buge-Petricanca” SRL din spațiul nelocativ cu suprafața de 330 m² de pe str. Petricani, 19/4, mun. Chișinău și încasarea datoriei.

La data de 27 iulie 2012, SC „Lucet Comerț” SRL a înaintat o acțiune în judecată, prin care a solicitat evacuarea SC „Buge-Petricanca” SRL din demisolul imobilului de pe str. Petricani, 19/4, mun. Chișinău, încasarea prejudiciului material, cheltuielilor de judecată și de asistență juridică.

Prin încheierea Judecătoriai Rîșcani, mun. Chișinău din 25 februarie 2013 ambele cauze au fost conexate într-o singură procedură.

Prin hotărârea Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău din 19 iulie 2013 s-au admis integral acțiunile înaintate de către Institutul de Economie, Finanțe și Statistică al Academiei de Științe din Moldova și SC „Lucet Comerț” SRL. S-a evacuat SC „Buge-Petricanca” SRL din spațiul nelocativ cu suprafața de 693 m² din str. Petricani, 19/4, mun. Chișinău. S-a încasat de la SC „Buge-Petricanca” SRL în beneficiul Institutului de Economie, Finanțe și Statistică suma de 1791657,83 lei. S-a încasat de la SC „Buge-Petricanca” SRL în beneficiul SC „Lucet Comerț” SRL prejudiciul material în sumă de 341754 lei. S-a încasat de la SC „Buge-Petricanca” SRL în beneficiul SC „Lucet Comerț” SRL cheltuieli de judecată în sumă totală de 31408,62 lei. S-a încasat de la SC „Buge-Petricanca” SRL în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 49 900 lei.

La data de 15 august 2013, SC „Buge-Petricanca” SRL a contestat cu apel hotărârea Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău din 19 iulie 2013.

La data de 23 septembrie 2013, cauza a fost expeditată de către Judecătoria Rîșcani - Curții de Apel Chișinău.

La data de 10 martie 2013, cauza a fost repartizată în mod aleatoriu judecătorului - raportor Ana Panov.

Afirmă că, de la data de 10 octombrie 2013 și până la data de 28 ianuarie 2015 au fost amânate 11 ședințe de judecată, din care la cererile Institutului de Economie, Finanțe și Statistică și SC „Lucet Comerț” SRL ședințele de judecată au fost amânate de 10 ori (06.11.2013; 18.11.2013; 30.01.2014; 13.03.2014; 17.04.2014; 22.05.2014; 18.06.2014; 10.09.2014; 15.10.2014; 12.11.2014) și la cererea SC „Buge-Petricanca” SRL și Institutului de Economie, Finanțe și Statistică a fost amânată o ședință de judecată (10.12.2014).

Din motivul că anterior judecătorul Panov Ana a participat la examinarea unei cauze conexe între aceleași părți și contrar art. 206 alin. (5) CPC, a amânat nejustificat examinarea cauzei de 11 ori, prin cererea din 28 ianuarie 2015 și cererea suplimentară din 19 februarie 2015, judecătorului Panov Ana i s-a dat recuzare, însă prin încheierea din 19 februarie 2015 s-a respins cererea de recuzare.

Sușține că, urmare acesteia, la data de 20 februarie 2015, SC „Buge-Petricanca” SRL a depus la Curtea de Apel Chișinău o cerere, prin care a solicitat numirea unui complet de judecatori, prin care să examineze cererea de accelerare și să emită o încheiere, prin care să constate faptul încălcării de către completul de judecată care examinează dosarul nr. 2ac-821/13, judecător - raportor Ana Panov termenul rezonabil de examinare a apelului din 15 august 2013 și să stabilească un termen concret colegiului respectiv la examinarea apelului din 15 august 2013. În conformitate cu art. 192 alin. (1) CPC, astfel de cereri urmează a fi examinate în decurs de 5 zile lucrătoare, însă necătând la faptul dat SC „Buge-Petricanca” SRL nu a fost informată, dacă a fost sau nu examinată cererea de accelerare.

Consideră reclamantul, că Curtea de Apel Chișinău a încălcat esențial dreptul SC „Buge-Petricanca” SRL la examinarea apelului din 15 august 2013 într-un termen rezonabil, deoarece, deși în materialele dosarului se conțin probe incontestabile, că hotărârea Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău din 17 iulie 2013 este ilegală, totuși, nu examinează apelul declarat, tergiversând examinarea cauzei. Mai mult ca atât, contrar prevederilor art. 206 alin. (5) CPC, instanța de apel a amânat nejustificat de 11 ori ședințele de judecată la cererile nejustificate ale

intimaților Institutului de Economie, Finanțe și Statistică și SC „Lucet Comerț” SRL.

Afirmă că, SC „Buge-Petricanca” SRL are un interes deosebit în examinarea într-un termen rezonabil a apelului declarat, deoarece prin încheierea din 18 noiembrie 2013, de către Curtea de Apel Chișinău au fost aplicate sechestre asupra bunurilor imobile: 0100403.006, 0100403.006.01, 0100403.008.01.001, iar aplicarea sechestrelor, nu-i permite SC „Buge-Petricanca” SRL gajarea bunurilor sechestrate, obținerea creditelor, extinderea și dezvoltarea economică, etc. Totodată, menținerea nejustificată a sechestrelor asupra bunurilor imobile, știrbește imaginea SC „Buge-Petricanca” SRL față de partenerii de afaceri, cum din țară atât și de peste hotare, deoarece Registrul bunurilor imobile este public, iar partenerii de afaceri concluzionează că SC „Buge-Petricanca” SRL nu este credibil.

Solicită SC „Buge-Petricanca” SRL constatarea încălcării dreptului la judecarea de către Curtea de Apel Chișinău a pricinii civile nr. 2ac-821/13 în termen rezonabil și încasarea în beneficiul reclamantului de la Ministerul Justiției prin intermediul Ministerului Finanțelor prejudiciul moral în sumă de 30000 lei, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 29 iulie 2015 acțiunea a fost admisă parțial. A fost constatată încălcarea dreptului reclamantului la judecarea în termen rezonabil a cauzei. Cerința privind încasarea sumei de 30000 lei cu titlu de prejudiciu moral s-a respins, fiind considerat că simpla constatare a încălcării dreptului prin sine, reprezintă o satisfacție echitabilă a prejudiciului moral. S-a încasat din contul statului în beneficiul SC „Buge-Petricanca” SRL cheltuielile de judecată suportate în sumă de 3000 lei.

La data de 31 iulie 2015 Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

La data de 12 august 2015, SC „Buge-Petricanca” SRL a declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea apelului, casarea parțială a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 03 noiembrie 2016, au fost respinse apelurile declarate de către Ministerul Justiției și SC „Buge-Petricanca” SRL și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

Pentru a decide astfel instanța de apel a reținut că SC „Buge-Petricanca” SRL s-a adresat în instanța de judecată cu acțiune împotriva Ministerului Justiției prin care a solicitat în temeiul Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a pricinii civile nr. 2ac-821/13 și repararea prejudiciului moral în mărime de 30000 lei, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

Aplicând prevederile art. 192 CPC și art. 2 și 4 din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011, instanța de apel a concluzionat că soluția primei instanțe de admitere parțială a acțiunii și constatarea dreptului încălcat a SC „Buge-Petricanca” SRL la judecarea în termen rezonabil a cauzei este întemeiată, or chiar în respectarea tuturor drepturilor procedurale ale participanților la proces, examinarea cauzei pe o

durată mai mare de 2 ani doar în instanța de apel este o durată excesivă de examinare, și în speța dată nu are nici o justificare.

Totodată, prin prisma art. 5 din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011, instanța de apel luând în considerație aprecierea circumstanțelor și complexității cauzei, ținând cont de durata încălcării, de importanța procesului a concluzionat că simpla constatare a încălcării dreptului reprezintă prin sine o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral, menținând și în această parte hotărârea primei instanțe de respingere a cerinței cu privire la repararea prejudiciului moral în mărime de 30000 lei.

Or, conform art. 2 alin. (6) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, mărimea reparației prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se stabilește de instanța de judecată în fiecare caz în parte, în funcție de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum și de pretențiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul părților, a instanței de judecată și a autorităților relevante, de durata încălcării și de importanța procesului pentru reclamant.

Instanța de apel a reținut că, răspunderea pentru prejudiciul moral are un caracter compensator, acesta urmează să se determine de către instanța judecătorească, reieșind din circumstanțele concrete ale cauzei, ținându-se cont de persoana reclamantului și de măsura în care această compensație poate să-i aducă satisfacție.

Totodată, la aprecierea prejudiciului moral, se ia obligatoriu în considerație principiul general al echității și suma nu trebuie să fie vădit disproporționată cu sumele acordate de Curtea Europeană în spețele similare. Sarcina probării prejudiciului moral nu poate fi pusă pe seama reclamantului și se apreciază individual pentru fiecare caz, luându-se în considerație argumentele ambelor părți în proces.

La data de 05 ianuarie 2017, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, cerând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Recurentul, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, în motivarea recursului a indicat că nu este de acord cu decizia instanței de apel, deoarece la emiterea deciziei nu au fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii în fond, au fost aplicate eronat normele de drept material și anume prevederile Legii privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011.

Menționează că, efectuând o apreciere a comportamentului instanțelor judecătorești, care a examinat acțiunea din speța de bază, consideră că, prin prisma raportului motivat prezentat, rezultă că: ședințele au fost stabilite în termeni consecutiv reduși, amânări nejustificate din partea instanței, fără efectuarea de proceduri judecătorești nu au fost admise. Potrivit proceselor-verbale anexate la

raportul motivat, ședințele de judecată au fost amânate numai din motive întemeiate, fiind lipsit arbitrariul. Termenele ședințelor au fost stabilite rezonabil, în intervale reduse de timp, cu respectarea echilibrului între drepturile participanților la proces și procedurile ce se impun.

Concomitent mai menționează că, litigiul din speța principală a fost unul ce se examina conform ordinii procedurii civile, ședințele de judecată fiind numite ținând cont de procedura de citare a părților, de comportamentul acestora, de volumul mare de dosare ce îi revin unui judecător și de gradul de complexitate a acestora.

Mai indică că procedura deliberărilor nu poate fi grăbită, nu depinde de participantul la proces, ci este proporțională timpului necesar primirii unei soluții judecătorești. Or, în corespundere cu prevederile art. 24 - 25 și art. 194 alin. (2) din CPC, instanța de judecată era obligată să asigure examinarea multiaspectuală a pricinii, să garanteze exercitarea drepturilor tuturor participanților la proces.

În acest mod, consideră că, instanțele judecătorești au avut un comportament diligent și au întreprins toate măsurile posibile de a asigura celeritatea examinării cauzei, or, acestea nu ar trebui, sub pretextul respectării termenului rezonabil de judecare a pricinii, să refuze în cercetarea probelor necesare pentru o completă și corectă soluționare a cazului, sau să îngreudească dreptul participanților la proces, la folosirea a diferitor mijloace procedural civile prevăzute de legislația în vigoare, care pe cale de consecință ar încălca principiul egalității părților la proces, precum și principiul contradictorialității procesului civil.

În conformitate cu art.434 alin.(1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei redactate.

Din actele pricinii rezultă că decizia Curții de Apel Chișinău din 03 noiembrie 2016 a fost recepționată de către Ministerul Justiției la data de 09 decembrie 2016, fapt confirmat prin copia scrisorii de însoțire a deciziei anexată de recurentul Ministerul Justiție la recurs, iar la 05 ianuarie 2017, adică în termenul prevăzut de lege ultimul a declarat recurs.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele pricinii civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) prevede că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Ministerul Justiției nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

Astfel, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Ministerul Justiției ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 269-270, 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 03 noiembrie 2016 se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul:

Maria Ghervas

Judecătorii:

Oleg Sternioală

Iurie Bejenaru